

Tilburgs kwadrant Regelbaarheid schuldenaar en schuldsituatie

Bron:Schuldhelpverlening 2013-2016 Leidschendam, Voorburg en Wassenaar

Schuldenpakket, motivatie en vaardigheden bepalen het maximaal haalbare

Naast de persoonlijke hulpvraag is er nog een andere component bepalend voor het aanbod dat een schuldenaar krijgt: de regelbaarheid van zowel het gedrag als het schuldenpakket van de schuldenaar. De gemeente houdt in haar werkwijze met beide componenten rekening. In het land wordt veel gebruik gemaakt van een daarvoor door de Gemeente Tilburg ontwikkeld kwadrant (tabel 1). De twee centrale vragen in dat kwadrant luiden: Is de schuldenaar regelbaar? En: Is de schuldsituatie regelbaar? Een regelbare schuldenaar houdt zich (met hulp) aan afspraken en is gemotiveerd. Ook is hij bereid zich in te zetten om indien mogelijk meer inkomen te verwerven en ten gunste van crediteuren keuzes te maken in het bestedingspatroon. Een regelbare schuldsituatie wordt gekenmerkt door het ontbreken van schulden die niet voor een schuldregeling in aanmerking komen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan bepaalde boetes, fraudevorderingen, restschulden van nog te verkopen woningen of schulden waar nog juridische procedures voor lopen. Door de (on)regelbare schuldenaar af te zetten tegen het (on)regelbare schuldenpakket ontstaat een kwadrant met groepen voor wie het maximaal haalbare varieert van een schuldregeling tot het op orde brengen van de beslagvrije voet: het bedrag dat een schuldenaar altijd ter beschikking heeft. Op dat bedrag mag een deurwaarder geen beslag leggen. Voor de meeste schulden ligt de beslagvrije voet op 90 procent van de op de situatie van toepassing zijnde bijstandsnorm. De schuldenaar heeft dan dus gegarandeerd altijd 90 procent van de voor hem geldende bijstandsnorm te besteden. Bij bepaalde belastingschulden ligt de beslagvrije voet overigens op 81 procent van de geldende bijstandsnorm.

Tabel 1 Weergave van het kwadrant waarin met casus

		SCHULDENAAR	
		<i>Wel regelbaar</i>	<i>Niet regelbaar</i>
SCHULDSITUATIE	<i>Wel regelbaar</i>	Joop verloor zijn baan en een half jaar later ging hij weg bij zijn vrouw. Hij heeft in die turbulente periode een flinke schuld opgebouwd. Hij wil er alles aan doen om uit de schulden te komen. Hij solliciteert zo veel hij kan, betaalt elke maand netjes zijn huur en maakt geen nieuwe schulden. Met deze opstelling kan de gemeente de crediteuren vragen om mee te werken aan een schuldregeling.	Mahnaz is psychiatrisch patiënt. Ze neemt niet trouw haar medicijnen in. Met regelmaat is ze de realiteit kwijt en maakt ze nieuwe schulden. Zolang zij niet medicijntrouw is, kan de schuldhelpverlening er niet op rekenen, dat zij geen nieuwe schulden maakt. De gemeente begeleidt haar naar beschermingsbewind. Pas als dat geregeld is, gaat zij de mogelijkheid van een schuldregeling na.
	<i>Niet regelbaar</i>	Mounir heeft in 2008 zijn aanvraag voor huurtoeslag verkeerd ingevuld. Althans, volgens de Belastingdienst. Nu moet hij een groot bedrag terugbetalen. Mounir is het er niet mee eens en maakt bezwaar. Als het moet, gaat hij door tot de rechter. Zolang de vordering betwist wordt, kan de gemeente geen oplossing bieden. Wel biedt zij budgetondersteuning, zodat het hem lukt geen nieuwe schulden te maken.	Tessa is verslaafd aan drugs en verblijft in een maatschappelijke opvang. Ze heeft een aantal niet-saneerbare schulden bij de CJIB. De gemeente kan zowel vanwege haar verslaving als vanwege de boetes niets voor haar betekenen. Ze heeft een lange weg te gaan om haar leven op de rit te krijgen. Het is maar de vraag of ze ooit aan een schuldregeling toe komt. Lukt dat, dan staat de gemeente voor haar klaar.

Een kwadrant maakt grenzen scherp, terwijl de dossiers in de spreekkamer juist vaak allerlei grijstinten kennen. Het kwadrant is nadrukkelijk een denkmodel. In de dagelijkse praktijk maken de schuldhelpverleners van de gemeente de afweging wat er mogelijk is in een dossier.